

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 තත්ත්වගණනය කළ මතය

සමෘද්ධි ජාතික සමාජ සංවර්ධන අරමුදලේ 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය කාර්යසාධන ප්‍රකාශනය, ස්කන්ධය වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශන සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ ප්‍රමාණාත්මක ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලට අදාළ තොරතුරු ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන්, වලින් සමන්විත 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන, ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණුවලින් වන බලපෑම හැර, මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලින් 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට අරමුදලේ මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය ක්‍රියාකාරීත්වය හා මුදල් ප්‍රවාහ ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ තත්ත්වයක් පිළිබිඹු කරන බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනම

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු මත පදනම්ව මා මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් තත්ත්වගණනය කළ මතයක් පළකරනු ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතිවලට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිති යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාලනය කරන පාශ්‍රවයන්ගේ වගකීම්

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශයේ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍ය වන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී, අරමුදල අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීමක් වන අතර, කළමනාකාරීත්වය අරමුදල ඇවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ වෙනත් විකල්පයක් නොමැති විටදී මෙහෙයුම් නැවැත්වීමට කටයුතු කරන්නේ නම් හැර අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා අරමුදල අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අනාවරණය කිරීමද කළමනාකරණයේ වගකීමකි.

අරමුදලේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධව පරීක්ෂා කිරීමේ වගකීම, සම්බන්ධ පාර්ශව විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව, අරමුදලේ වාර්ෂික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යා යුතුය.

1.4 මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සැමවිටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මක භාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ක්‍රියා කරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නා වූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්ස්ථානයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන්, වෙනත්විධ මහභරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මත භාරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවුවද, අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය, ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම් අගයන ලදී.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් අරමුදලේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම යොදා ගැනීමේ අදාලත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණවත් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව්කිරීම් වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව්කිරීම් ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළ යුතුය. කෙසේ වුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් වීමට හැකිය.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ථ ඉදිරිපත් කිරීම අගයන ලදී.

හැකිතාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කළ අරමුදලේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව;

- යම් අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ අරමුදලේ පාලක මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, අරමුදල ක්‍රියා කර ඇති බව,
- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව, සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව,

1.5 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම සම්බන්ධයෙන් වූ විගණන නිරීක්ෂණ

1.5.1 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම පිළිබඳ අභ්‍යන්තර පාලනය

ගනුදෙනු කළමනාකාරීත්වයේ පොදු සහ නිශ්චිත අධිකාරීබලය සහිතව ක්‍රියාත්මක කිරීම, අදාළ වන වාර්තාකරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට අවශ්‍ය වන පරිදි ගනුදෙනු සටහන් කිරීම සහ වත්කම් සඳහා ගිණුම් කටයුතුභාවය පවත්වාගෙන යාම, කළමනාකාරීත්වයේ පොදු සහ නිශ්චිත අධිකාරී බලය සහිතව පමණක් වත්කම්වලට ප්‍රවේශ වීම, සටහන් කරන ලද වත්කම් සඳහා වූ ගිණුම්කටයුතුභාවය පවත්වා වත්කම් සමඟ සාධාරණ කාල වකවානුවලදී සැසඳීම සහ වෙනස්කම් ඇතොත් ඒවා සම්බන්ධයෙන් නිසි පියවර ගැනීම ආදිය සඳහා සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාගැනීමට ප්‍රමාණවත් “මනාලෙස සැලසුම් කරන ලද” අභ්‍යන්තර ගිණුම්කරණ පාලන පද්ධතියක් ආයතනය විසින් පවත්වාගෙන යාම අවශ්‍ය වේ.

1.5.2 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

පහත සඳහන් ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු නිරීක්ෂණය විය.

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) ජාත්‍යන්තර දුම්වැටි විරෝධී දිනය තේමාකොටගෙන කොඩි වැඩසටහන් මඟින් එකතුවන මුදලින් ප්‍රාදේශීය සංවිධාන, අරමුදලට හා දිස්ත්‍රික් සංවිධාන වෙත පිළිවෙලින් සියයට 90ක් සියයට 8ක් හා සියයට 2ක් බැගින් බැර කරනු ලැබේ. ඒ අනුව අරමුදල විසින් මූල්‍ය ප්‍රකාශන සකස් කරනු ලබන්නේ සියයට 8 ක දායකත්වයෙන් එකතු වූ අරමුදල සඳහාය. ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය ගිණුම් ප්‍රමිති 1 හි 150 ඡේදය ප්‍රකාරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන සමඟ අරමුදලේ මෙහෙයුම් ස්වභාවය එහි ප්‍රධාන කටයුතු වල විස්තරයන් හා මෙහෙයුම් පාලනය කිරීමට අදාළ වන ව්‍යවස්ථාව ඇතුළු අරමුදලේ කාර්යයන් පිළිබඳ තොරතුරු ඉදිරිපත් කර නොතිබුණ අතර කොඩි අරමුදලේම අරමුණු හා කාර්යයන් මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල ඇතුළත් කර තිබුණි.	කොඩි අරමුදලේ සියයට 90 ක් ප්‍රාදේශීය සංවිධාන සහ ප්‍රජාමූල සංවිධාන ගිණුම්වල පවත්වා ගෙන යනු ලැබේ. එක් එක් ගිණුම් ඒ ඒ ප්‍රාදේශීය සංවිධාන වල ප්‍රජාවගෙන් සැදුම්ලත් විධායක සභාවක් මගින් ද දෙපාර්තමේන්තුවේ සියයට 8 ක දායකත්වයේ අරමුදලේ කාර්යයන් වාර්ෂිකව අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ සහ අමාත්‍යාංශ ලේකම්ගේ අනුමැතිය මත ක්‍රියාත්මක සැලැස්මට අනුව කටයුතු කරන බව.	ප්‍රමිතිය ප්‍රකාරව අරමුණු ඉදිරිපත් කළ යුතුය.

- (ආ) අරමුදලේ නව ව්‍යවස්ථාව අනුව ප්‍රධාන අයහාරයක් වන සමෘද්ධි ප්‍රජා මූල සංවිධාන හා ප්‍රාදේශීය සංවිධාන ලියාපදිංචි ගාස්තු 2022 සැප්තැම්බර් 05 සිට ඒකාබද්ධ අරමුදලට බැර කිරීමට කටයුතු කර තිබුණි. ඒ අනුව සමාලෝචිත වර්ෂය තුළදී රු.9,044,700 ක ලියාපදිංචි ගාස්තු ගිණුම් ගත නොකර සෘජුවම ඒකාබද්ධ අරමුදලට බැර කර තිබූ අතර ලියාපදිංචි ගාස්තු ආදායම් ගිණුම් තැබීමේ ප්‍රතිපත්තිය වෙනස් වීමක් පිළිබඳව මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල හෙළිදරව් කර නොතිබුණි.
- (ඇ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ රු.373,892 ඉදිරි ගිණුම් සටහන් වල දී වියදම් නිවැරදිව වූ ලිපිද්‍රව්‍ය වියදම් තුළ 2023 වර්ෂයට අදාළ ලිපිද්‍රව්‍ය නිවැරදි කරන බව. වියදම් නිවැරදිව වියදම් රු.100,000 ක් ගිණුම්ගත කිරීම නිසා ගිණුම්ගත කළ යුතුය. සමාලෝචිත වර්ෂයේ ලිපිද්‍රව්‍ය වියදම එම ප්‍රමාණයෙන් වැඩියෙන් හා අතිරික්තය එම ප්‍රමාණයෙන් අඩුවෙන් දක්වා තිබුණි.

1.6 නීති, රීති, රෙගුලාසි සහ කළමනාකරණ තීරණ ආදියට අනුකූල නොවීම

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණයන් සිදු කෙරේ.

නීති, රීති, රෙගුලාසි ආදියට යොමුව	අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ මුදල් රෙගුලාසි සංග්‍රහය 381(1)	භාණ්ඩාගාර අනුමැතියකින් තොරව 2017 වර්ෂයේ සිට වාර්තාවේ දින දක්වාම දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ජංගම ගිණුමක් පවත්වාගෙන ගොස් තිබුණි.	සමෘද්ධි ජාතික සමාජ සංවර්ධන අරමුදල සඳහා භාණ්ඩාගාරයේ කේවල ගිණුම් ක්‍රමය යටතේ නිල බැංකු ගිණුම් විවෘත කිරීම සඳහා අමාත්‍යාංශ ලේකම් විසින් භාණ්ඩාගාර මෙහෙයුම් දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් වෙතින් ඉල්ලීම් කර ඇති අතර මේ වන තුරු ඒ සඳහා අනුමැතිය ලබා දී නොමැති බව.	භාණ්ඩාගාර අනුමැතිය ලබා ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.
(ආ) 2020 අගෝස්තු 28 දිනැති අංක 1/2020 දරන රාජ්‍ය මුදල් චක්‍රලේඛය මගින් සංශෝධනය කරන ලද මුදල් රෙගුලාසි	(i) 876 (ඇ) කටයුතු අවසන් කෙරෙන අරමුදල් වලින් ගෙවීමට ඇති මුදල් හා අනෙකුත් වගකීම් නිරවුල් කිරීමෙන් පසුව ඉතිරිවන මුදල් ඒකාබද්ධ	අරමුදලේ ප්‍රධාන මෙහෙයුම් නිලධාරියා වන ප්‍රධාන ගණකාධිකාරී විසින් ලබා දුන් ලිඛිත උපදෙස් අනුව 2022 හා 2023 වර්ෂවල ලියාපදිංචි ගාස්තු	මුදල් රෙගුලාසි ප්‍රකාරව කටයුතු කළ යුතුය.

අරමුදලට මාරු කිරීමට පියවර ගත යුතු වුවද දැනට ක්‍රියාත්මක වන අරමුදල සතු ප්‍රධාන ආදායමක් වන ප්‍රජාමූල සමිති හා සංවිධාන ලියාපදිංචි ගාස්තු ආදායමෙන් 2022,2023 හා 2024 වර්ෂ වලදී පිළිවෙලින් රු.6,000,000 ක්, රු.9,231,500 ක් හා රු.9,044,700 ක් ඒකා බද්ධ අරමුදලට මාරු කර තිබුණි.

සමෘද්ධි ජාතික සමාජ සංවර්ධන අරමුදලෙන් සාප්පු ඒකාබද්ධ අරමුදලට බැර කරන ලදී. 2024 වසරේ ප්‍රජාමූල හා ප්‍රාදේශීය සංවිධාන ලියාපදිංචි ගාස්තු ප්‍රාදේශීය මට්ටමින් ම රජයේ ඒකාබද්ධ අරමුදලට බැර කිරීමට කටයුතු කර ඇති බව.

(ii) 877 (1) (ඇ)	සමාලෝචිත වර්ෂයේ අයවැය ලේඛනය අමාත්‍යාංශ ලේකම්ගේ අනුමැතිය සහිතව භාණ්ඩාගාරයේ අනුමැතිය ලබාගැනීම සඳහා ජාතික අයවැය අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් වෙත යොමුකර එහි පිටපතක් රාජ්‍ය මුදල් අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් වෙත යැවිය යුතු වුවද ඒ අනුව කටයුතු කර නොතිබුණි.	දෙපාර්තමේන්තු ගිණුම් අංශය හරහා වාර්ෂික ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම සඳහා අනුමැතියට යොමු කර ඇති බව.	-එම-
(iii) 877 (2) (ඇ) ඡේදය	ගිණුම් වර්ෂය අවසන් වී මාස 2 ක් ඇතුළත අරමුදලේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන සමඟ කාර්යසාධන වාර්තාවක් විගණකාධිපති වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු වුවත් මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉදිරිපත් කර තිබූ කිසිදු වර්ෂයක් සඳහා කාර්යසාධන වාර්තාවක් ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි.	ඉදිරියේ දී කාර්ය සාධන වාර්තාව සකස් කිරීමට සටහන් කර ඇති බව.	-එම-

1.7 මුදල් කළමනාකරණය

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
ජාත්‍යන්තර දුම්රුව විරෝධී දිනය වන මැයි 31 දිනට සමගාමීව ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන කොඩි හා ස්ටිකර්, සමෘද්ධි ප්‍රතිලාභීන්ට හා ප්‍රජාව වෙත අලෙවි කිරීම මගින් ලැබෙන ආදායමෙන් සියයට 8 ක් ජාතික සමාජ සංවර්ධන අරමුදලට බැර කෙරෙන අතර එම මුදල් ප්‍රදේශයේ සමෘද්ධිලාභීන්ගේ සමාජ සුභසාධනය සඳහා වැයකිරීම අරමුදලේ ප්‍රධාන අරමුණ විය. ඒ අනුව කොඩි අලෙවි කිරීමෙන් ලැබෙන ආදායමෙන් සියයට 90 ක උපරිමයකට යටත්ව අනුමත ව්‍යාපෘති සඳහා මුදල් වැයකළ යුතු වේ. සමාලෝචිත වර්ෂයේ පැවති කොඩි වැඩසටහන්	සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ ජාතික මැතිවරණ දෙකක් ප්‍රකාශයට පත් කළ බැවින් රාජ්‍ය ආයතනවල කටයුතු යම් යම් සීමාවන්ට යටත්ව කිරීමට සිදු විය. ප්‍රජාමූල සංවිධාන හා ප්‍රාදේශීය සංවිධාන හරහා ප්‍රජාව කේන්ද්‍ර කර ගත් ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක වන බැවින් මැතිවරණ කොමසාරිස්ගේ අංක EC/EDR/PRE/2024/6-04B හා 2024.07.26 දිනැති චක්‍රලේඛ අංක	අරමුදලේ කාර්යයන් ඉටු කර ගැනීමට අරමුදල් ඵලදායීව උපයෝජනය කළ යුතුය.

මුළු ආදායම රු.169,725,587 ක් වන අතර ඉන් සියයට 10 ක් වූ ප්‍රමාණය අරමුදල වෙත ප්‍රජාමූල සංවිධාන විසින් ප්‍රේෂණය කර තිබුණි. ඉතිරි වූ සියයට 90 ක වටිනාකම වූ රු.152,753,028 කින් ප්‍රජා වැඩසටහන් 5 ක් සඳහා රු.126,860,000 ක මුදලක් පමණක් යොදවා තිබුණි. කොඩි ආදායමට සාපේක්ෂව වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම උපරිම අයුරින් සිදුකර නොතිබුණ අතර දිස්ත්‍රික්ක 8 ක කිසිදු වැඩසටහනක් ක්‍රියාත්මක කර නොතිබුණි. තවද, දිස්ත්‍රික්ක 5 ක ප්‍රජා වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම වෙනුවෙන් රු.310,000 ක් පමණක් වැය කර තිබුණි. ඒ අනුව සමාලෝචිත වර්ෂයේ කොඩි ආදායමෙන් ලද මුදල් ක්‍රියාත්මක කිරීමට සැලසුම් කර ඇති අරමුදලේ කාර්යයන් සඳහා ඵලදායීව උපයෝජනය කර නොතිබුණු අතර රු.25,893,028 ක ඉතිරි මුදල නිෂ්කාර්යව පවතිද යන්න අරමුදලේ කළමනාකාරිත්වය විසින් පසුපරම් කර නොතිබුණි. එමෙන්ම ප්‍රාදේශීය ප්‍රජාමූල සංවිධාන වෙත ලැබුණු කොඩි ආදායම් පිළිබඳව නිවැරදි තොරතුරු සහ එම සංවිධාන සතු අරමුදල් ශේෂ පිළිබඳව ද නිවැරදි තොරතුරු අරමුදල සතුව නොතිබුණි.

05 මහින් එබදු වැඩසටහන නොපවත්වන ලෙස දන්වා ඇත. එබැවින් සමාලෝචිත වර්ෂයේ 90% ක් වූ කොඩි ආදායම අඩු ප්‍රතිශතයක් වැය කළ බව.

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

සමාලෝචිත වර්ෂයේ මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵලය රු.12,571,739 ක අතිරික්තයක් වූ අතර ඊට ප්‍රතිරූප ඉකුත් වර්ෂයේ ඌනතාවය රු.7,938,883 ක් විය. ඒ අනුව මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයෙහි රු.20,510,622 ක වර්ධනයක් නිරීක්ෂණය විය. මෙම වර්ධනයට අරමුදලේ වියදම් අඩු වීම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණි.

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 කළමනාකරණ අකායර්ක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) ශ්‍රී ලංකා සමාද්ධි අධිකාරියේ 178 වන අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල රැස්වීමේ මාණ්ඩලික පත්‍රිකා අංක 05/2009 මගින් ලබා දුන් අනුමැතිය යටතේ ආරම්භ කළ අරමුදලේ නව ව්‍යවස්ථාවෙහි සඳහන් අරමුණු 16 අතුරින් පහත දැක්වෙන අරමුණු ඉටුකිරීමට අවධානය යොමු වී නොතිබුණි.	එක් එක් ප්‍රජාමූල සහ ප්‍රාදේශීය සංවිධාන විසින් සඳහන් කර ඇති අරමුණු 16 අතරින් අවශ්‍යතාවය සහ ප්‍රමුඛතාවය අනුව ව්‍යාපෘතින් තෝරා ගැනීම සහ අනුමැතිය ලබාදීම ඒ ඒ ප්‍රජාමූල සංවිධානවල විධායක සභාව විසින් සිදු කරනු ලබයි. අරමුදලෙහි පවතින මුදල් ප්‍රමාණය සාමාජිකයින්ගේ ඉල්ලීම් ඵලදායීතාවය අනුව ද ඒ ඒ ප්‍රදේශ අනුව ද වෙනස් වන බැවින් මෙම තත්ත්වය අරමුණු සියල්ල සපුරාලිය හැකි වන සේ ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක වීම සිදු නොවීමට හේතු වී ඇති බව.	අරමුදලේ අරමුණු ඉටු කර ගැනීමට ක්‍රියා කළ යුතුය.

- (i) පාසල් යන වයසේ සිටින එහෙත් ආර්ථික හා සමාජීය ගැටළු මත පාසල් නොයන ළමුන් පාසල් යැවීමට අවශ්‍ය ආකල්පමය වෙනසක් ඇති කිරීම හා අවශ්‍ය අවස්ථාවල ආර්ථිකමය ආධාර සැපයීම.
- (ii) සමාජයේ විවිධ අවාසි සහගත තත්ත්වය හමුවේ අසරණභාවය හේතුවෙන් නිවාස අහිමි පවුල් සඳහා නිවාස ඉදිකිරීම.
- (iii) අන්ත දුප්පත් මට්ටමේ සිටින ආර්ථික වශයෙන් සවිබල ගැන්විය නොහැකි සමාජය විසින් රැකබලා ගත යුතු පවුල් හඳුනාගෙන ඔවුන්ට සහනය සැපයීම.
- (iv) සමාජයේ විවිධ අවාසි සහගත තත්ත්වයන් හමුවේ අඩු ආදායම්ලාභීන් මුහුණදෙන ඕනෑම ගැටළුකාරී තත්ත්වයකදී ඔවුන්ට අවශ්‍ය ආධාර උපකාර ලබාදීම.
- (v) ළමුන්, කාන්තාවන් හා වැඩිහිටියන්ගේ සමාජීය අයිතිය සුරක්ෂිත කරමින් ඔවුන්ගේ අභිවෘද්ධිය සඳහා ක්‍රියාකිරීම.
- (vi) ගොඩනගන සමාජ සංවර්ධන පදනමේ අරමුදල ඉතාමත් ඵලදායී හා විනිවිද භාවයෙන් යුතුව වැඩ සටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- (vii) කාලානුරූපී හා අවස්ථාවෝචිතව සමෘද්ධි සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව මගින් මෙහෙය වනු ලබන වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- (viii) සැමට සුවදායක ප්‍රසන්න පරිසරයක් නිර්මාණය කිරීම හා සාරධර්ම පිරි සමෘද්ධිමත් සමාජයක් ගොඩ නැඟීම.

(ix) ආර්ථිකමය ඵලදායී ජීවනෝපාය ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම.

(ආ) අරමුදලේ ව්‍යවස්ථාව සඳහා භාණ්ඩාගාර එකඟතාව ලබා ගෙන නොතිබූ අතර අරමුදලින් කල හැකි ගෙවීම් හා භාවිතය පිළිබඳ තොරතුරු ව්‍යවස්ථාවට ඇතුළත් කර නොතිබුණි.	අරමුදලේ පිළිබඳ භාණ්ඩාගාරය සමඟ සාකච්ඡා පැවැත්වෙන අතර එහි දී ගනු ලබන තීරණයක් අනුව මේ වන විට නීතිපති උපදෙස් සඳහා යොමු කර ඇත. එකී තීන්දුව අනුව ඉදිරි කටයුතු ඉටු කරන බව.	ව්‍යවස්ථාව නිවැරදිව පිළියෙල කර භාණ්ඩාගාර එකඟතාවය ලබා ගත යුතුය.
(ඇ) දෙපාර්තමේන්තුව යටතේ ඇති සියළුම අරමුදල් විගණනය විගණකාධිපති හරහා විය යුතු වුවද අරමුදලේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන දෙපාර්තමේන්තු විගණන ඒකකය හරහා විගණනයට ලක් කල යුතු බව ව්‍යවස්ථාවේ සඳහන් කර තිබුණි.	අංක අමා/25/0630/820/008 හා 2025 මැයි 20 දිනැති අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණය අනුව සමාද්ධි ප්‍රජාමූල බැංකු හා සමාද්ධි ප්‍රජාමූල බැංකු සමිති රජයේ විගණනයට යටත් කිරීම සඳහා 2017 අංක 02 දරණ දිව්‍යාලය(සංශෝධන) පනතට සංශෝධනයක් කිරීම සඳහා අනුමැතිය ලබා දී ඇත. ඒ අනුමැතිය අනුව ඉදිරි කටයුතු කරනු ලබන බව.	ව්‍යවස්ථාව නිවැරදිව සංශෝධනය කල යුතුය.

3.2 අරමුදල් උන උපයෝජනය

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
අරමුදලේ 2024 වර්ෂයේ සංශෝධිත ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම අනුව වැඩසටහන් හා ක්‍රියාකාරකම් 19 ක් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ප්‍රතිපාදන රු.53,700,000 ක් විය. නමුත් එම වැඩසටහන් හා ක්‍රියාකාරකම් අතුරින් රු.8,078,000 ක් වැයකර පරිපාලනමය ක්‍රියාකාරකම් 07 ක් සහ එක් වැඩසටහනක් පමණක් ක්‍රියාත්මක කර තිබුණි. ඒ අනුව සමාලෝචිත වර්ෂය තුළදී ප්‍රතිපාදන වලින් සියයට 15 ක් පමණක් අරමුදල විසින් උපයෝජනය කර තිබුණි.	මැතිවරණ කොමසාරිස්ගේ අංක EC/EDR/PRE/2024/6-04B හා 2024 ජූලි 26 දිනැති චක්‍රලේඛ අංක 05 මගින් ක්‍රියාකාරී සැලැස්මේ අනුමත වැඩසටහන් අතර, ප්‍රජා හරසර වැඩසටහන , සමාද්ධියෙන් බලගැන් වූ අපි ග්‍රන්ථය, මුද්‍රණය කිරීම, සමාද්ධි Talent Show , තාරුණ්‍යට සෞදුරු ඇමතුමක් ක්‍රීඩා වැඩසටහන ආදී ප්‍රජාව සෘජුවම සම්බන්ධ කරමින් ක්‍රියාත්මක වන වැඩසටහන් සහ සමාද්ධි ප්‍රජා අධ්‍යාපන මණ්ඩපය සකස් කිරීම භූමිය අත්පත් කර ගැනීමේ ගැටළු නිසා ක්‍රියාත්මක කළ නොහැකි වූ බව.	අරමුදලේ කාර්යයන් ඉටු කර ගැනීමට අරමුදල් ඵලදායීව උපයෝජනය කල යුතුය.